

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตอนหนึ่งว่า

...การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำได้สะดวก รวดเร็ว ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว...¹

การศึกษาจะมีคุณภาพดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับผู้ให้การศึกษาคือ ครูอาจารย์นั่นเอง ถ้าครูอาจารย์มีความรู้ความสามารถที่ กล่าวคือ ได้รับการฝึกอบรมจากสถาบันฝึกหัดครูมาดี ย่อมทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ บุญชม ไชยโกษี กล่าวไว้ว่า "เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการจัดการศึกษานั้น ครูเป็นผู้มีบทบาทอย่างสำคัญ คุณภาพของครูจึง เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อคุณภาพการศึกษา² ซึ่งตรงกับแนวความคิดของบัญญัติ กุศลสถาพร ที่ว่า "ครูเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในระบบการศึกษา แม้ว่า เราจะพยายามลงทุนในด้านการปลูกสร้างอาคารเรียน การจัดวัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์การสอน ตลอดจนการสร้างหลักสูตรให้เลอเลิศเพียงใด การจัดการศึกษาจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร ถ้าหากการเตรียมบุคคล

---

¹พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช, "พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ครูใหญ่และนักเรียน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน," มิตรครู 19 (15 สิงหาคม 2520) : 3.

²บุญชม ไชยโกษี, การส่งเสริมการศึกษาระหว่างประจำการของครูประถม (มหาสารคาม : วิทยาลัยวิชาการศึกษามหาสารคาม, 2511), หน้า 10.

ที่จะมาทำหน้าที่ครู และการใช้ครูเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพ"¹

วิทยาลัยครูนับ เป็นสถาบันหนึ่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการผลิตครู ดังที่
เจริญผล สุวรรณโชติ ได้ให้ความเห็นว่า สถาบันฝึกหัดครูมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์สำคัญ
5 ประการ คือ

1. เพื่อการเตรียมคนออกไป เป็นครูหรือนักการศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมวิทยฐานะของครูหรือนักการศึกษา
3. เพื่อการอบรมครูหรือนักการศึกษา
4. เพื่อบริการชุมชน
5. เพื่อการวิจัย²

สถาบันฝึกหัดครูจึงต้องมีหน้าที่ในการจัดวิชาชีพให้กับนักศึกษาครู เจริญผล
สุวรรณโชติ ได้แบ่งกระบวนการในการจัดประสบการณ์วิชาชีพในวิทยาลัยครูเป็น 3 ภาค
คือ

1. ภาควิชาชีพพื้นฐาน ได้แก่ วิชาที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนที่เรียนวิชาชีพนั้น
ได้มีโอกาสนำเอาความรู้ในลักษณะของวิชาชีพที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันไปอภิปรายหรือคิดค้น
เพิ่มเติมต่อไปได้ ในวิทยาลัยครูวิชาชีพพื้นฐาน ได้แก่ วิชาหลักการศึกษา จิตวิทยา
การศึกษา ปรัชญาการศึกษา ฯลฯ
2. ภาควิชาชีพเฉพาะ ได้แก่ วิชาชีพที่ผู้เรียนต้องศึกษาตามสายวิชาชีพ
ของตนเอง เพื่อเป็นรากฐานอันสำคัญในการที่จะนำเอาความรู้เหล่านั้นไปประกอบอาชีพ
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การสอนวิชาทักษะในชั้นประถมศึกษา การสอนวิชา-

¹บัญญัติ กุศลสถาพร, "ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา", ประมวล
บทความการวางแผนการศึกษา อันดับ 4 (พระนคร : กองวางแผนการศึกษา สำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2512), หน้า 244.
²เจริญผล สุวรรณโชติ, "การผลิตครูหรือการฝึกหัดครู", มิตรครู
17 (30 พฤศจิกายน 2518) : 19.

คณิตศาสตร์ในชั้นมัธยม การสอนวิชาอนุบาลศึกษา ฯลฯ

3. ภาควิชาชีพปฏิบัติ ได้แก่ วิชาที่ผู้เรียนต้องเรียนโดยการอาศัยการปฏิบัติ เพื่อหาประสบการณ์จริงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ทฤษฎีที่ตนเองได้เล่าเรียน มานำเอามาทดลองใช้ อันเป็นการสร้างเสริมรากฐานของวิชาชีพของคนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ได้แก่ การฝึกสอน การฝึกงาน¹

ดังที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า การฝึกสอนหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความ สำคัญอย่างยิ่ง ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมสุดยอดที่จะให้ประสบการณ์โดยตรงแก่นักศึกษา เพราะ เพียงลำพังการเรียนรู้แต่ทฤษฎีอย่างเดียวนั้นยังไม่เพียงพอที่จะประกอบอาชีพครูได้

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เดิมทีใช้ในรูปของการฝึกสอน แต่ได้เปลี่ยน เป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพราะนอกจากจะฝึกหัดการสอนแล้วนักศึกษาควรได้ เรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งนับเป็นประสบการณ์ วิชาชีพครูภาคปฏิบัติที่จำเป็นมากสำหรับวิชาชีพครู ซึ่งก็เหมือนกับการฝึกงานในวิชาชีพ ชั้นสูง ๆ เช่น อาชีพแพทย์ นักศึกษาแพทย์จะต้องเป็นแพทย์ฝึกหัดอยู่ประจำโรงพยาบาล เป็นเวลา 1 ปี หลังจากเรียนจบหลักสูตรแล้วจึงจะออกไปประกอบอาชีพได้ การส่ง นักศึกษาคูออกไปฝึกประสบการณ์ฯ นั้น เป็นการเตรียมนักศึกษาให้มีความพร้อมที่จะออกไป ประกอบอาชีพที่แท้จริง เพราะช่วงของการฝึกประสบการณ์ฯ นักศึกษาได้มีโอกาสนำ ทฤษฎีที่เรียนไปแล้วไปทดลองปฏิบัติ ได้รู้จักเด็ก ได้ทำงานร่วมกับครูและบุคคลอื่น ๆ ได้มีโอกาสเป็นผู้นำ ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้ปรับปรุงตนเองในทุก ๆ ด้าน² ความคิดเห็นนี้

¹ เจริญผล สุวรรณโชติ, "การจัดและการดำเนินงานการฝึกสอน", โครงการปรับปรุงการฝึกสอน ในโครงการฝึกหัดครูชนบท, (กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทยการพิมพ์, 2521) หน้า 5.

² สำนักงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิทยาลัยครูเลย., "ความสำคัญของการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู" คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (มปท : 2525), หน้า 22.

ตรงกับความคิดเห็นของเจริญผล สุวรรณโชติ ที่กล่าวว่า การฝึกสอนนับเป็นวิชาชีพ ภาควิชาปฏิบัติคือ วิชาที่ผู้เรียนต้องเรียนโดยอาศัยการปฏิบัติเพื่อหาประสบการณ์จริง เป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ทฤษฎีที่ตนเองได้เล่าเรียนมา นำเอามาทดลองใช้ อันเป็นการสร้างเสริมรากฐานของวิชาชีพของคนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น... วิชาชีพครูจึงถือว่าการฝึกสอน เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญ ที่จะทำให้บุคคลที่ออกไปเป็นครูได้รับการฝึกอย่างสมบูรณ์ การฝึกสอนจึงเป็นหัวใจของการฝึกหัดครู¹

นอกจากการฝึกสอนจะเกิดผลดีต่อนักศึกษาฝึกสอนแล้ว การฝึกสอนยัง เป็นสิ่ง ที่จะชี้วัดด้านคุณภาพของโครงการฝึกหัดครูว่าได้วัดประสบการณ์ต่าง ๆ ได้เหมาะสมหรือไม่ เพียงใด ดังที่ อินโลว์ (Inlow) ได้กล่าวว่า "การฝึกสอนไม่เพียงแต่จะเป็นการ อำนวยประโยชน์โดยตรงให้แก่ นักศึกษาฝึกสอนแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่การฝึกสอน ยัง เป็นสิ่งที่จะชี้วัดด้านคุณภาพของโครงการฝึกหัดครูอีกด้วย เพราะการฝึกสอนเท่ากับเป็น การประเมินผลรวบยอดทั้งหมดของการฝึกหัดครู"²

ในการดำเนินการฝึกสอน จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย นับ ตั้งแต่ผู้บริหารในวิทยาลัย ผู้อำนวยการฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ และครู ที่เลี้ยงในโรงเรียนฝึกสอน ตลอดจนนักศึกษาฝึกสอนเอง³ บุคคลเหล่านี้นับเป็นหลัก สำคัญในการที่จะทำให้การฝึกสอนประสบผลสำเร็จ เพราะทุกคนมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับ

เจริญผล สุวรรณโชติ, "การจัดและการดำเนินงานการฝึกสอน" โครงการปรับปรุงการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท, หน้า 4.

¹G.M. Inlow., Maturity in High School Teaching. (New York : Prentice-Hall Inc., 1956), p. 43.

³วิทยาลัยครูจันทบุรี, การสัมมนาอาจารย์นิเทศก์วิทยาลัยครูภาคกลาง นอก กรุงเทพฯ (จันทบุรี : วิทยาลัยครูจันทบุรี, 2506), หน้า 32-41.

การฝึกสอนแตกต่างกันออกไป ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงสมควรที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินผลการฝึกสอนด้วย

การประเมินผลการฝึกสอนเป็นการพิจารณาพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในการเป็นครูของนักศึกษา โดยประเมินผลให้รู้ถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนและการเป็นครูว่าพัฒนาได้ตามจุดมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด การประเมินผลเป็นงานส่วนหนึ่งซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาฝึกสอนให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งด้านความสำเร็จในการเรียนการสอน ทัศนคติ และบุคลิกภาพ ฉะนั้น ขบวนการประเมินผลจึงเป็นส่วนสำคัญยิ่งส่วนหนึ่ง¹ การประเมินผลการฝึกสอนต้องพิจารณาจากงานที่นักศึกษากระทำทั้งหมดตลอดระยะเวลาฝึกสอน แบ่งลักษณะงานได้เป็น 4 อย่าง คือ

1. งานสอนในชั้นเรียน ได้แก่ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการสอนทั้งหมดคือ การจัดทำขั้นที่กการสอน พฤติกรรมการสอนในชั้นเรียน

2. งานพิเศษ ได้แก่ งานที่ภาควิชาหรือโรงเรียนมอบหมายให้ทำ เช่น การผลิตสื่อการสอน การจัดป้ายข่าวสาร การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาภายใน

3. งานประจำชั้น ได้แก่ งานที่เป็นหน้าที่ของครูประจำชั้น เช่น การตรวจสุขภาพนักเรียน ทำบัญชีเรียกชื่อ ทำสมุดประจำชั้น

4. บุคลิกภาพและความเหมาะสมในการเป็นครูที่ดี เป็นพฤติกรรมปกติของนักศึกษาฝึกสอน ได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์ การวางตัวและปรับตัว ความรับผิดชอบ ความเสียสละ การช่วยเหลือหมู่คณะ²

¹ กรมการฝึกหัดครู., "การประเมินผลการฝึกสอน" คู่มือดำเนินงานการฝึกหัดครูเพื่อพัฒนาชนบท (กรุงเทพฯ : เพชรสยามการพิมพ์, 2525), หน้า 109.

² วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช., "การประเมินผลการฝึกสอน" ฝึกสอน'๒๔ (นครศรีธรรมราช : โรงพิมพ์ศรีอักษร, 2524) หน้า 18.

สำหรับการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูนี้ อาร์ โอลิเวอร์ กีบสัน และ ฮาร์โรลด์ ซี ฮันท์ (R. Oliver Gibson and Harold C. Hunt) เสนอว่า ควรประเมิน 3 ประเภท คือ

1. ความรู้ (Knowledge)
  - ก. รู้เรื่องที่สอนเป็นอย่างดี
  - ข. มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กและพัฒนาการของการเรียนรู้
  - ค. มีความรู้ในการปฏิบัติงานครู คือ มีเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ
2. ทักษะ (Skills)
  - ก. มีทักษะในการใช้ภาษา ทำให้เด็กเข้าใจง่าย
  - ข. มีทักษะในการเข้ากับคนอื่นได้และมีมนุษยสัมพันธ์ดี
  - ค. มีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
  - ง. มีนิสัยรักงานครู
3. ความสนใจ (Interest)
  - ก. สนใจนักเรียน
  - ข. สนใจวิชาที่สอน
  - ค. สนใจในการสอน
  - ง. สนใจโรงเรียนและชุมชน
  - จ. สนใจที่จะร่วมมือกับเพื่อนครู
  - ฉ. สนใจที่จะพัฒนาวิชาชีพครูให้เจริญก้าวหน้า¹

---

¹R. Oliver Gibson and Harold C. Hunt, . The School Personnel Administrator (Boston : Houghton, Mifflin Co., 1965) p. 243.

จากแนวความคิดในเรื่องการประเมินผลการฝึกสอนจะเห็นได้ว่า ขอบข่ายงานในหน้าที่ของนักศึกษาฝึกสอนที่สมควรจะประเมินนั้นกว้างขวางมาก วิทยาลัยครูในกลุ่มภาคกลาง ซึ่งได้แก่ วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณี และวิทยาลัยครูจันทบุรีนั้น แต่ละวิทยาลัยครูมีแบบประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนที่แตกต่างกันออกไป เกณฑ์ต่าง ๆ ในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนมีรายละเอียดที่ครอบคลุมงานในหน้าที่ครูแตกต่างกัน และไม่เคยมีการศึกษาริเคราะห์เกณฑ์การประเมินผลว่ามีความครอบคลุมงานต่าง ๆ ในอาชีพครูเพียงใด บางวิทยาลัยครูก็ได้ใช้เกณฑ์ประเมินผลมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานโดยไม่มีการปรับปรุงแก้ไขเลย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน เกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนว่า ควรจะประเมินผลในด้านใด ทั้งนี้ เพื่อเป็นแบบอย่างหรือแนวความคิดให้วิทยาลัยครูในภาคกลางได้ศึกษาและดัดแปลงเพื่อจะได้นำไปใช้ให้เกิดผลดีและเกิดความเหมาะสมในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนของผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคกลาง
2. เพื่อหาแนวทางในการสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนสำหรับวิทยาลัยครูในภาคกลาง

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนในวิทยาลัยครูภาคกลางคือ วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณี วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา และวิทยาลัยครูจันทบุรี

รวม 5 วิทยาลัยครูเท่านั้น

2. งานวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์การฝึกสอน ผู้บริหารวิทยาลัยครู ครูใหญ่โรงเรียนฝึกสอน ครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกสอน และ นักศึกษาฝึกสอนจากวิทยาลัยครูเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน ตามแบบ สอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

3. ในการวิจัยนี้ จะพิจารณาแนวทางในการสร้างเกณฑ์การประเมินผล นักศึกษาฝึกสอนในขอบข่ายของการฝึกสอน 7 ด้านคือ การวางแผนและการเตรียมการ สอน การดำเนินการสอน การวัดผล การปกครองชั้นเรียน บุคลิกภาพ ความ รับผิดชอบต่อโรงเรียน และความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอนและโรงเรียน

คำนิยามหรือคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

วิทยาลัยครูภาคกลาง หมายถึง กลุ่มวิทยาลัยครูในภาคกลาง 5 วิทยาลัยครู คือ วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา และวิทยาลัยครูจันทบุรี

ผู้บริหาร หมายถึง รองอธิการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกฝึกสอนของ วิทยาลัยครูทั้ง 5 แห่งดังกล่าว

อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์ในวิทยาลัยครูผู้ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบต่อ การฝึกสอนของนักศึกษา โดยเป็นผู้สังเกตการทำงาน การสอน ตลอดจนให้คำแนะนำ ต่าง ๆ แก่นักศึกษาฝึกสอนและครูพี่เลี้ยง

ครูใหญ่ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูใหญ่ในโรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกสอน ของวิทยาลัยครูภาคกลาง ทั้ง 5 แห่ง

ครูพี่เลี้ยง หมายถึง ครูในโรงเรียนฝึกสอน ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็น ผู้รับผิดชอบและทำงานร่วมกับนักศึกษาฝึกสอน ขณะที่ไปทำการฝึกสอน

นักศึกษาฝึกสอน หมายถึง นักศึกษาวิทยาลัยครูภาคกลาง ซึ่งใช้เวลาส่วน- หนึ่งในการศึกษาออกไปฝึกสอนในโรงเรียนฝึกสอน เพื่อให้ครบตามหลักสูตรของวิทยาลัยครู

โรงเรียนฝึกสอน หมายถึง โรงเรียนที่ทางวิทยาลัยครูภาคกลาง จัดส่ง นักศึกษาออกไปฝึกสอน

เกณฑ์ประเมินผล นักศึกษาฝึกสอน หมายถึง เกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อใช้ประเมินค่าการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน ในอันที่จะตัดสินผลว่า นักศึกษาฝึกสอนนั้นสมควรที่จะได้รับการพิจารณาให้สำเร็จการศึกษาเพื่อไปประกอบวิชาชีพครูต่อไป

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางที่วิทยาลัยครูจะได้ใช้ผลการวิจัยไปสร้าง เกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน
2. อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง ได้ใช้ผลการวิจัยเพื่อการประสานงานกันใน เรื่องของการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน
3. นักศึกษาฝึกสอนได้ใช้ผลการวิจัย เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในระหว่างฝึกสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. รองอธิการ ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยครูในภาคกลางทุกคน รวม 5 คน
2. หัวหน้าแผนกฝึกสอนของวิทยาลัยครูในภาคกลางทุกคนรวม 5 คน
3. อาจารย์นิเทศก์ของวิทยาลัยครูในภาคกลางทุกคนรวม 60 คน

สำหรับครูใหญ่และครูพี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอนของโรงเรียนฝึกสอนของวิทยาลัยครูในภาคกลาง ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโรงเรียนฝึกสอน โดยสุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของโรงเรียนฝึกสอนแต่ละวิทยาลัยครู ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนฝึกสอน 55 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนมีครูทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกสอนประมาณ 8 คน

4. ผู้ที่ทำหน้าที่ครูใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนฝึกสอนของวิทยาลัยครูในภาคกลาง ทุกคนรวม 55 คน
5. ครูที่ทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกสอน ร้อยละ 50 ของแต่ละโรงเรียนฝึกสอนของวิทยาลัยครูในภาคกลางรวม 220 คน

6. นักศึกษาฝึกสอน จำนวนร้อยละ 20 ของแต่ละวิทยาลัยครู รวม 200 คน รวมตัวอย่างประชากร ทั้งสิ้น 545 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบ (Check List) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating-Scale) แบบสอบถามดังกล่าวนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัย เกณฑ์การประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนของวิทยาลัยครู 5 แห่ง ในภาคกลาง และจากการศึกษาค้นคว้าหลักการจากตำราและ เอกสารก่อนที่จะนำมาสร้าง เป็นแบบสอบถาม

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยครูทั้ง 5 แห่งคือ วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยการณัฏ วิทยาลัยครูจะ เียง เทรา วิทยาลัยครูจันทบุรี และมอบแบบสอบถามให้กับรองอธิการ ฝ่ายวิชาการ อาจารย์นิเทศก์ ด้วยตนเอง สำหรับแบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน มอบให้อาจารย์ในวิทยาลัยครูนั้น เป็นตัวแทนในการแจกแบบสอบถาม และกำหนดให้ส่งแบบสอบถามกลับโดยทางไปรษณีย์ จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่ง 545 ฉบับได้รับคืนมา วิเคราะห์จำนวน 540 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.08

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติคือ ทาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าร้อยละ (Percent)

การนำเสนอข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดลำดับชั้นตอนของการเสนอข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 5 บท ดังต่อไปนี้

- บทที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ในการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำนิยามหรือคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย และวิธีการดำเนินการวิจัย
- บทที่ 2 กล่าวถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้
- บทที่ 3 กล่าวถึง วิธีดำเนินการวิจัยโดยละเอียด
- บทที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล และผลของการวิเคราะห์ข้อมูล
- บทที่ 5 เป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ ตลอดจนข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย